

Rapport

Rapport over een onderzoek naar een klacht over het regionale politiekorps IJsselland, thans Nationale politie, eenheid Oost-Nederland en de Commissie voor Politieklachten van het regionale politiekorps IJsselland te Zwolle, thans Nationale politie, eenheid Oost-Nederland

Datum: 23 december 2013

Rapportnummer: 2013/203

Klacht

I. Verzoeker klaagt over de zorgmelding die het regionale politiekorps IJsselland bij Bureau Jeugdzorg Overijssel heeft gedaan, omdat er zorg was over de wijze waarop hij zijn zoon had behandeld.

II. Verder klaagt verzoeker erover dat de beheerder van het regionale politiekorps IJsselland heeft verzuimd om hem mee te delen hoe hij kan opkomen tegen de afwijzing van zijn verzoek om wijziging van de informatie over de zorgmelding in het politiesysteem.

III. Voorts klaagt verzoeker over de wijze waarop de commissie voor politiekachten van het regionale politiekorps Overijssel zijn klacht over de melding heeft behandeld.

Zo waren er volgens verzoeker meer politieambtenaren bij de hoorzitting aanwezig dan vooraf waren aangemeld en is verzoeker van mening dat niet alle door hem aangeleverde informatie bij het advies van de klachtencommissie is betrokken.

Bevindingen en beoordeling

Bevindingen

De zorgmelding

Begin oktober 2011 ontving verzoeker een brief van Bureau Jeugdzorg Overijssel. Bureau Jeugdzorg berichtte hem dat het een zorgmelding van de politie had ontvangen en verzocht hem om contact op te nemen, wat hij zo snel mogelijk deed. Van Bureau Jeugdzorg begreep verzoeker dat hij volgens de zorgmelding op 23 september 2011 gedurende tweeënhalf uur onafgebroken tegen zijn zoon had staan schreeuwen. Verzoeker was hier verbijsterd over aangezien hij weliswaar op 29 september was gebeld door een politieagent dat er een melding over hem was binnengekomen, maar deze agent had alleen gezegd dat men hem had horen schreeuwen en had bovendien met geen woord gerept over een eventuele melding aan Jeugdzorg. Aan deze agent had verzoeker uitgelegd dat zijn zoon ondanks herhaaldelijk vragen de bagage voor zijn scoutingweekend nog niet in de auto had gelegd en dat hij dit ten slotte al mopperend voor hem had gedaan, en dat het gezin tien minuten later was vertrokken naar de kampeerplaats.

Verzoeker vertelde aan Bureau Jeugdzorg wat er volgens hem was gebeurd. Hij had weliswaar gemopperd maar niet langer dan tien minuten en hij had zeker geen tweeënhalf uur tegen zijn zoon geschreeuwd; dit kon hij ook bewijzen. Bureau Jeugdzorg berichtte verzoeker op 10 oktober 2011 dat er geen redenen waren voor bemoeienis en dat de zaak werd gesloten.

Verzoeker vroeg bij de politie om opheldering en gehoor

Intussen had verzoeker op 5 oktober 2011 de politie geschreven om opheldering te vragen. Ook bracht hij een bezoek aan het spreekuur van de wijkagent, omdat de hele kwestie hem erg aangreep. Verzoeker voelde zich gekwetst te horen dat hij ervan was verdacht zijn kind te schaden. Bovendien voelde hij zich in zijn goede naam en eer aangetast aangezien hij werkzaam was als docent en niet te boek wilde komen te staan als iemand die kinderen kwelde. Dit gold ook voor zijn vrouw, die werkzaam was in de kinderopvang. Het stoorde verzoeker dat blijkbaar iedereen zomaar een melding kon doen die vervolgens, nog voor op juistheid te zijn getoetst, werd doorgestuurd naar instanties zoals Bureau Jeugdzorg. Hij maakte zich zorgen over wat er zou zijn gebeurd als hij niet in de situatie was geweest dat hij onomstotelijk kon aantonen dat de aantijgingen aan zijn adres niet klopten. Dan was hij bij Bureau Jeugdzorg te boek komen te staan als een vader, die zijn eigen kinderen leed toebracht, met alle mogelijke gevolgen van dien ook voor zijn functie als leraar.

Verzoeker verzocht de politie om in elk computersysteem of dossier op te nemen dat het om een valse melding ging, en vroeg bewijs dat een en ander in de systemen c.q. dossiers was aangepast. Om deze reden wilde hij ook een schadevergoeding. Ook wilde hij informatie van de politie over degenen die naar de politie waren gestapt, om aangifte wegens smaad te kunnen doen.

Omdat hij niets hoorde, nam verzoeker half november 2011 nogmaals contact op. Hierop volgde eind november 2011 een brief van de korpsbeheerder waarin hij verzoeker meedeelde dat zijn verzoek om schadevergoeding aan de schadecoördinator was doorgestuurd, dat hij de privacyfunctionaris kon verzoeken om informatie over degenen die een melding bij de politie hadden gedaan, en dat zijn klacht over de zorgmelding niet in behandeling was genomen. Hier voegde de korpsbeheerder aan toe dat het helaas niet mogelijk was geweest om verzoeker voorafgaand aan de zorgmelding persoonlijk te informeren.

Verzoeker kon zich helemaal niet in dit antwoord vinden en nam telefonisch contact op met de klachtcoördinator. Deze schreef verzoeker begin december 2011 een brief waarin hij stelde zich goed te kunnen voorstellen dat de gebeurtenissen grote indruk op verzoeker en zijn gezin hadden gemaakt, maar dat het niet op zijn weg lag om uitspraken te doen over erkenning van schuld.

Verder deed verzoeker eind november 2011 een officieel verzoek aan de privacyfunctionaris om de meldingen die over hem waren gedaan te mogen inzien.

Verzoeker bleef met vragen zitten

In januari 2012 schreef verzoeker de Nationale ombudsman omdat zijn klacht niet in behandeling was genomen en hij geen bericht had ontvangen over zijn verzoeken om schadevergoeding en om informatie. Verzoeker zat met veel vragen over de gang van

zaken rond de zorgmelding, met name op wiens verklaringen deze was gebaseerd en wie wanneer wat precies had gehoord en gemeld. Hij vond het ook onbegrijpelijk dat er in de zes dagen tussen het vermeende incident en de datum van de doormelding geen contact met hem was opgenomen. Verzoeker begreep überhaupt niet dat er, na zijn verklaring over het gebeurde toch een, onverkorte, zorgmelding aan Bureau Jeugdzorg was gedaan.

De Nationale ombudsman nam contact op met de politie om te bewerkstelligen dat de schadecoördinator en de privacyfunctionaris verzoeker berichtten en om de behandeling van zijn klacht over de zorgmelding alsnog van de grond te krijgen.

De schadecoördinator berichtte verzoeker in half januari 2012 op juridische gronden geen aanleiding te zien voor een vergoeding.

Van de privacyfunctionaris ontving verzoeker begin april 2012 bericht. Het bleek dat er naast de zorgmelding van 30 september 2011 en een mutatie, gedateerd 9 oktober 2011, geen gegevens voorhanden waren. Getuigenverklaringen of notities van politieambtenaren ontbraken.

Een verrassing bij de klachtencommissie

De korpsbeheerder nam verzoekers klacht alsnog in behandeling. Bij de tweede hoorzitting die de klachtencommissie organiseerde, verschenen onaangekondigd politieambtenaren C. en W. W. was de leidinggevende van één van de betrokken politieambtenaren. C. was een buurman van verzoeker en bleek ook betrokken te zijn geweest bij de zorgmelding aan Bureau Jeugdzorg. Voor verzoeker was dit een onaangename verrassing. Hij voelde zich voor het blok gezet aangezien hij als hij 'nee' had gezegd tegen de aanwezigheid van C., hij 'nee' tegen zijn buurman had gezegd. Bovendien had hij zich op die manier niet optimaal kunnen voorbereiden op de hoorzitting, waardoor hij niet de juiste vragen kon stellen. Vervolgens werd C. als getuige gehoord. Hij had naar de mening van verzoeker bovendien de schijn van partijdigheid tegen zich, aangezien er zich in het verleden tussen hen als burens een en ander was voorgevallen, waarbij hun kinderen waren betrokken. Verzoekers indruk van C.'s partijdigheid werd door diens bewoordingen bevestigd. C. sprak over 'incidenten in het verleden' en 'oprechte zorg' over verzoekers kinderen, waarmee hij in de beleving van verzoeker allerlei onverkwikkelijke zaken insinueerde, echter zonder concrete en verifieerbare voorbeelden te geven, en terwijl voornoemde gebeurtenissen overigens in verzoekers ogen niets met zorgen om zijn kinderen te maken konden hebben.

Verzoeker kreeg nul op het rekest

De korpsbeheerder was in zijn oordeel over verzoekers klacht in juni 2012 van oordeel - ook wanneer werd uitgegaan van een tijdsbestek van tien minuten waarin verzoeker met stemverheffing had gesproken - dat het gedrag van verzoeker voor de politieambtenaren

op dat moment voldoende basis was geweest om hiervan melding aan Bureau Jeugdzorg te doen. Hij tekende hierbij aan dat de politie voorafgaand aan de zorgmelding geen (uitgebreid) feitenonderzoek hoefde te doen. Hij achtte daarom verzoekers klacht over de zorgmelding niet gegrond.

Ook zag hij geen aanleiding om het verzoek om de informatie over het voorval uit het politieregistratiesysteem te verwijderen, in te willigen.

De korpsbeheerder vond wel dat het verzoek om informatieverschaffing over wie de melding had gedaan te lang was blijven liggen, terwijl later was gebleken dat het geven van de gevraagde informatie niet veel tijd vroeg. Deze klacht achtte de korpsbeheerder daarom gegrond.

De korpsbeheerder vond verzoekers klacht over het weigeren om een schadevergoeding toe te kennen niet gegrond. Niettemin kende hij uit coulance een bedrag van € 200 toe voor de extra energie die verzoeker in de klachtprocedure had moeten steken.

Tot slot nam de korpsbeheerder de aanbevelingen van de klachtencommissie over het tijdig en adequaat vastleggen van meldingen in mutaties en het zorgdragen voor een adequate klachtcoördinatie ter harte, en zou hij de korpschef vragen om hier aandacht aan te besteden.

Naar de Nationale ombudsman op zoek naar een luisterend oor

Verzoeker vond het een goede zaak dat de politie een zorgmelding kan doen aan Bureau Jeugdzorg. Hij vond echter dat wanneer de politie niet zelf had geconstateerd dat er iets niet in de haak was en hiernaar ook geen basaal onderzoek had verricht terwijl hiervoor wel ruimschoots de gelegenheid was, zij haar werk niet goed deed als zij toch gebruik maakte van haar bevoegdheid om zo'n zorgmelding te doen.

Verder had verzoeker naar aanleiding van de hoorzittingen alleen nog maar meer vragen gekregen over de toedracht van de zorgmelding. Nu zijn klacht ongegrond was verklaard, bleef hij met een onbevredigd gevoel zitten. Zijn vertrouwen in de politie had een grote deuk opgelopen en het zat hem zeer dwars dat zijn naam nog steeds was gekoppeld aan een zorgmelding.

Verder vond verzoeker dat bij een verslag van een hoorzitting alle stukken behoren te worden gevoegd die tijdens de zitting worden overgelegd aangezien deze een integraal onderdeel uitmaken van de afgelegde verklaringen, zoals in zijn geval pleitnotities en de foto met datum en tijd waarmee hij kon bewijzen dat hij op de betreffende dag en tijdstip niet thuis was geweest. Immers, uiteindelijk ging het tijdens een hoorzitting om het verzamelen van zo veel mogelijk informatie om tot een weloverwogen oordeel te kunnen komen.

Hoe keken de korpsbeheerder en de klachtencommissie er tegenaan?

De Nationale ombudsman legde verzoekers klacht voor aan de klachtencommissie en aan de korpsbeheerder. De Nationale ombudsman vroeg de korpsbeheerder om in reactie op de klacht in te gaan op het advies van de klachtencommissie. Zo stond in het advies van de klachtencommissie dat de zorgmelding een tijdsduur van tweeënhalf uur schreeuwen door verzoeker behelsde. Onderzoek van de commissie had geen duidelijkheid opgeleverd waarop agent E. deze tijdsduur had gebaseerd. Wel was vastgesteld dat de mondelinge melding eerst op 9 oktober 2011 schriftelijk in de vorm van een mutatie was vastgelegd. Hier waren geen bronnen of geuite bewoordingen in opgenomen. Ook politieambtenaar C. die direct na het voorval ter plekke was geweest, had geen geuite bewoordingen kunnen reproduceren. Bovendien bevatte de mutatie een onjuiste datum. Verder was gebleken dat de melding via drie politieambtenaren was verlopen.

De Nationale ombudsman vroeg de korpsbeheerder verder waarom medewerkers van de politie alvorens de melding bij Bureau Jeugdzorg te doen niet eerst in gesprek met verzoeker, zijn partner en zijn zoon waren gegaan, zoals in het Werkproces 'Vroegsignaleren en doorverwijzen' tussen politie en Bureau Jeugdzorg (zie Achtergrond, onder 5.) is opgenomen.

Over het doen van de zorgmelding aan Bureau Jeugdzorg merkte de korpsbeheerder op dat het gedrag van verzoeker voldoende basis was om een zorgmelding aan jeugdzorg te doen. Overigens was op het moment dat er een melding uit de buurt binnenkwam, 24 september 2011, de beschikbare informatie dat verzoeker gedurende een paar uur had staan schreeuwen. Wijkagent E. had zich wat betreft de tijdsduur en wat er zou zijn gezegd door verzoeker gebaseerd op wat bewoners in de buurt - waaronder collega C. - zeiden te hebben gehoord.

Wijkagent E. had geprobeerd verzoeker op te zoeken en had toen dat niet lukte vervolgens zijn collega S. gevraagd om verzoeker te bellen en de zorgmelding te doen. De melding hield toen nog in dat verzoeker gedurende tweeënhalf uur had geschreeuwd, omdat wijkagent E. nog geen uitleg over het incident van verzoeker had gekregen. S. had de beslissing van wijkagent E. tot het doen van een zorgmelding slechts uitgevoerd.

Inmiddels stond volgens de politie echter vast dat verzoeker gedurende tien minuten had staan schreeuwen tegen zijn zoon. Het telefonisch contact van politieambtenaar S. met verzoeker was voor hem echter geen reden om de zorgmelding aan te passen omdat hij de beslissing van wijkagent E. volgde. De korpsbeheerder meende tot slot dat één en ander onvoldoende en onzorgvuldig was gemuteerd. Hier zou hij aandacht voor vragen bij de politiechef.

Op de vraag wat dit concreet inhield antwoordde de korpsbeheerder dat de gegevens in het systeem in zoverre werden gewijzigd, dat was verzocht om in dit specifieke proces een

aanvullende mutatie over deze zaak te maken. Hierin zou de uitkomst van het klachtonderzoek en het oordeel van de korpsbeheerder worden vermeld. Verzoeker werd hierin als betrokkene genoemd en de commissie was ook duidelijk over de rechtmatigheid van de zorgmelding. De korpsbeheerder voegde hier aan toe dat in het district nogmaals aandacht was gevraagd voor zorgvuldigheid in met name dit soort processen.

Wat betreft het verzuim om verzoeker mee te delen hoe hij kon opkomen tegen de afwijzing van zijn verzoek tot wijziging van de informatie in het politiesysteem meldde de korpsbeheerder dat verzoeker op 24 november 2011 een schriftelijk verzoek om informatie bij de privacyfunctionaris had ingediend. In dit verzoek had verzoeker niet expliciet om aanpassing van zijn gegevens in het politiesysteem gevraagd, en evenmin bleek uit de postregistratie van een eerder of later verzoek van verzoeker van deze strekking.

De klachtencommissie zag het punt van verzoeker wat betreft zijn klacht over de aanwezigheid van politieambtenaar C. niet zo in. C. had zinvolle feitelijke informatie verstrekt en ook verzoeker had tijdens de hoorzitting vragen kunnen stellen. Overigens had hij op geen enkele wijze zijn bezwaar tegen de aanwezigheid van C. kenbaar gemaakt.

Over de klacht dat niet alle door verzoeker aangereikte informatie in het advies van de klachtencommissie was betrokken, stelde de klachtencommissie dat zij over verzoekers klacht schriftelijke - klachtbrief en informatie van politiezijde - en mondelinge informatie - tijdens de hoorzitting - had verkregen. De commissie had alle informatie in samenhang gezien tijdens zijn mondelinge overleg. Hierbij was ook alle informatie van de zijde van verzoeker betrokken, maar deels als niet redengevend bevonden ter zake van de afdoening van zijn klacht. Het was de taak van een klachtencommissie om de feitelijke gang van zaken vast te stellen, deze te toetsen en te normeren en vervolgens adviezen te formuleren op de klachtonderdelen. Die adviezen dienden te zijn gemotiveerd op basis van redengevende feiten en omstandigheden zoals deze uit het onderzoek van de commissie naar voren waren gekomen. Naar de mening van de commissie hadden de uitgebrachte adviezen hier aan voldaan.

Verzoeker voelde zich in de kou staan

Verzoeker stelde dat hij tijdens de hoorzitting wel degelijk zijn bedenkingen had geuit over de gang van zaken rond de aanwezigheid van politieambtenaar C.

Hij wees erop dat C. tijdens de hoorzitting had verklaard dat hijzelf de bewuste avond geen geschreeuw had gehoord.

Ook verklaarde hij wel degelijk expliciet om aanpassing van zijn gegevens in het politiesysteem te hebben gevraagd, namelijk mondeling tijdens de telefonische gesprekken met de privacyfunctionaris. De privacyfunctionaris had gezegd hem volledig te begrijpen dat hij de melding wilde laten aanpassen; het was hem op dat moment echter nog niet

duidelijk of de melding volledig diende te worden verwijderd dan wel alleen maar aangepast. Dat zou wel duidelijk worden na de klachtenprocedure.

Verzoeker vond dat de politie in plaats van kritisch het eigen functioneren onder de loep te nemen en te erkennen dat er ongelukkige keuzes waren gemaakt, deze "ongelukkige keuzes" met de mantel der liefde bleef bedekken door erbij te blijven dat er zorgvuldig was gehandeld. Hij voelde zich vanaf het begin tegengewerkt en was hierin steeds bevestigd.

De politiechef van de eenheid Oost-Nederland liet desgevraagd in reactie op het verslag van bevindingen weten dat hij het bijzondere aspect van de klacht van verzoeker onderschreef, en dat de teamchef Zwolle-Centrum/Zuid bereid was om in algemene zin met verzoeker van gedachten te wisselen over het onderwerp zorgmeldingen.

Beoordeling

I. Ten aanzien van het doen van de zorgmelding

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid naar burgers luistert. De overheid heeft een open oor voor de burger. Dit betekent dat de overheid de burger serieus neemt en daadwerkelijk is geïnteresseerd in wat hij te berde brengt. Dit vereiste brengt ook met zich mee dat de overheid zich bewust is van welke indruk haar handelen op burgers kan maken en hier op gepaste wijze mee omgaat.

De politie draagt de wettelijke verantwoordelijkheid om in actie te komen, wanneer zij het vermoeden heeft dat een kind in een zorgwekkende situatie zit (zie Achtergrond, onder 1., 2. en 3.). De politie kan in deze situatie een zorgmelding bij een Bureau Jeugdzorg doen. Het doen van een zorgmelding is maatwerk en voor een belangrijk deel ingegeven door de professionele inschatting van de betrokken politieambtenaar over de situatie waarin de jongere wordt aangetroffen. De signaleringsfunctie van de politie is dan ook ruim. De vroegsignalering hoeft niet te voldoen aan voorafgaand uitgebreid feitenonderzoek. Zorgvuldigheid is echter geboden en mogelijke willekeur en subjectiviteit dienen te worden voorkomen, aangezien een melding de basis is voor eventuele, mogelijk ingrijpende, vervolgstappen door Bureau Jeugdzorg. De zorgelijke situatie dient daarom te worden verkend, om in te schatten of de zorgen mogelijk terecht zijn. Het is uiteindelijk aan Bureau Jeugdzorg om de melding te onderzoeken en om als dit nodig is, ervoor te zorgen dat de jongere en/of de ouders de juiste hulp krijgen.

Vervolgens dient de zorgmelding aan Bureau Jeugdzorg in principe in openheid plaats te vinden, waarbij een zorgvuldige communicatie vooraf tussen politie en de jongere en/of ouders van groot belang is voor het eventueel op gang komen van de hulpverlening.

Tussen politie en de Bureaus Jeugdzorg zijn landelijke afspraken gemaakt over een betere samenwerking aangaande het vroegsignaleren en doorverwijzen naar een Bureau Jeugdzorg (zie Achtergrond, onder 5.). Hierin is vastgelegd wat de politie in dit soort

gevallen doet.

De Nationale ombudsman kijkt bij het beoordelen van een klacht over een zorgmelding door de politie aan jeugdzorg met name naar deze afspraken en onderzoekt op welke wijze de zorgmelding tot stand is gekomen.

In dit geval is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie niet juist heeft gehandeld. Hiermee wil de Nationale ombudsman niet aangeven dat de zorgmelding ten onrechte is gedaan, dit is immers niet aan hem, maar wel dat de politie onvoldoende heeft geluisterd naar verzoeker, waardoor hij zich niet gehoord en gezien voelde.

Er bestonden zorgen over verzoekers zoon omdat burens hadden gezegd dat verzoeker tegen zijn zoon had geschreeuwd. Nu de betrokken politieambtenaren niet uit eigen waarneming konden inschatten hoe verzoekers zoon het maakte, hadden zij verzoeker en zijn zoon kunnen bezoeken om de situatie met eigen ogen te bezien, alvorens een besluit te nemen over het doen van een zorgmelding. Weliswaar is een voorafgaand uitgebreid feitenonderzoek niet vereist maar uit oogpunt van de gewenste zorgvuldigheid, ook blijkend uit de voorgeschreven interne kwaliteitscontrole, was het nader verifiëren van de daags na het incident bij de politie beschikbare informatie op zijn plaats. Dit geldt te meer nu informatie over de bronnen van de melding, getuigenverklaringen en concrete informatie over wat zich precies had afgespeeld, ontbraken.

In plaats hiervan heeft wijkagent E. een zorgmelding opgesteld waarbij hij zich mede baseerde op hetgeen hij van een collega had gehoord die op zijn beurt weer door burens was aangesproken. Tekenend hierbij is dat de betreffende collega C. heeft verklaard dat hijzelf niets had gehoord rond het bewuste tijdstip, en dat hij hierover dan ook niets aan E. had gezegd. Bij het doen van de melding en bij het formuleren van de inhoud hiervan, wreekte zich de omstandigheid dat er werd gehandeld op basis van indirecte, anonieme en abstracte getuigenverklaringen in plaats van de eigen professionele inschatting. De

formulering van de melding (verzoeker stond tweeëneenhalf uur te schreeuwen tegen zijn zoon) baart de Nationale ombudsman zorgen, hier is geen sprake van enkel een tijdsaanduiding maar van een zeer onrealistische overdrijving.

Voorts diende de voorgenomen zorgmelding eerst met verzoeker en zijn zoon te worden besproken. Dit is niet gebeurd.

De Nationale ombudsman vindt het verder opvallend dat politieambtenaar S. ook na de telefonische toelichting van verzoeker op het voorval, onverkort heeft vastgehouden aan de inhoud van de zorgmelding zoals E. die naar aanleiding van de opmerkingen die burens naar verluid hadden gemaakt, had opgesteld. Nergens blijkt dat S. een afweging heeft gemaakt tussen de verschillende versies van het gebeurde op de bewuste vrijdagavond en wat hem heeft doen besluiten om vast te houden aan de inhoud van de melding zoals E.

die eerder had geformuleerd. Eveneens is nagelaten om dit met verzoeker te bespreken.

Het gebrek aan een open oor voor verzoeker heeft bijgedragen aan, zo niet geleid tot de discussie die achteraf is ontstaan over het doen van de zorgmelding, een discussie die de politie naar het oordeel van de Nationale ombudsman had kunnen voorkomen.

De Nationale ombudsman constateert dat verzoeker steeds opnieuw geen gehoor vond toen hij de gang van zaken rond de zorgmelding bij de politie wilde nagaan en zijn ontstentenis hierover wilde uiten. Verzoeker rolde van de ene onduidelijkheid in de andere vraag toen zijn klacht aanvankelijk niet in behandeling werd genomen, hij geen antwoord kreeg op vragen die hij had gesteld en verzoeken die hij had gedaan en geen duidelijkheid kon worden gegeven over de exacte toedracht van de zorgmelding.

De politie stond er niet voor open om van verzoeker te horen wat dit voor hem betekende en om erkenning te geven aan de zorgen die verzoeker hierover had wat betreft het bewaren van zijn goede naam en de gevolgen die het doen van de zorgmelding hiervoor mogelijk in de toekomst zou kunnen hebben. Deze dichte deur heeft het vertrouwen van verzoeker in de politie als vertegenwoordiger van het overheidsgezag geschaad.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman waardeert het dat de politiechef van de eenheid Oost-Nederland de bereidheid heeft uitgesproken om een gesprek met verzoeker aan te gaan. Gelet op de grote impact die de zorgmelding en de nasleep hiervan op het leven van verzoeker en dat van zijn gezin hebben gehad, is het aangewezen dat het niet bij een gedachtewisseling over zorgmeldingen in algemene zin blijft maar dat juist het bijzondere aspect van de zaak aan de orde komt. Dan komt in het gesprek aan de orde wat het voor verzoeker heeft betekend dat er een zorgmelding is gedaan en hoe hier vervolgens mee is omgegaan.

Dit vormt aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

II. Ten aanzien van het informeren over het opkomen tegen de afwijzing van verzoekers verzoek om wijziging van de informatie over de zorgmelding in het politiesysteem

Het beginsel van fair play houdt in dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten en hierbij voor een eerlijke gang van zaken zorgt. Het beginsel brengt met zich mee dat de overheid de burger actief informatie geeft over de procedurele mogelijkheden die hij kan benutten, zoals een rechtsmiddelenverwijzing bij een beslissing op een aanvraag of een verzoek van de burger.

Op basis van artikel 28 Wet politiegegevens (zie Achtergrond, onder 1.) kan een burger een schriftelijk verzoek doen om gegevens die de politie heeft verwerkt aan te vullen, te verwijderen of af te schermen als deze gegevens feitelijk onjuist zijn. De politie laat binnen vier weken schriftelijk weten of en zo ja in hoeverre zij hier aan voldoet. Als niet kan

worden vastgesteld of de gegevens waarvan de burger de juistheid betwist al dan niet juist zijn, worden zij gekenmerkt.

Volgens artikel 29 Wet politiegegevens geldt een dergelijke beslissing als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. De rechtsmiddelen van bezwaar en beroep die deze wet openstelt, zijn hierop ook van toepassing. Verder wordt in het tweede lid van artikel 29 Wet politiegegevens, artikel 47 Wet bescherming persoonsgegevens (zie Achtergrond, onder 4.) van overeenkomstige toepassing verklaard. Ingevolge dit artikel kan een burger zich ook tot het College bescherming persoonsgegevens wenden met het verzoek om te bemiddelen of te adviseren in het geschil met de politie over de gegevensverwerking.

Verzoeker heeft in zijn klachtbrief van 5 oktober 2011 verzocht om in de politiesystemen op te nemen dat het om een valse melding ging en om een bevestiging gevraagd dat een en ander was aangepast. Ook heeft de korpsbeheerder in zijn eindoordeel van 8 juni 2012 over verzoekers klacht gesteld dat "er geen aanleiding was om verzoekers verzoek om de informatie over het voorval uit het politieregistratiesysteem te verwijderen, in te willigen". Hieruit leidt de Nationale ombudsman af dat de politie bekend was met de wens van verzoeker tot verwijdering dan wel aanpassing van gegevens in de politiesystemen en dat men hier een inhoudelijke reactie op heeft willen geven.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie verzoeker in verband hiermee adequaat had moeten informeren. Dit kon de politie doen ofwel door een volledige rechtsmiddelenverwijzing aan deze passage toe te voegen, ofwel door verzoeker erop te wijzen dat hij een verzoek tot verwijdering dan wel aanpassing van gegevens separaat diende te doen waarna een schriftelijk besluit zou worden genomen.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

Bovenstaande overwegingen geven aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

III. Ten aanzien van de klachtbehandeling door de Commissie voor de Politieklachten

Verzoeker klaagt tot slot over de wijze waarop de klachtencommissie zijn klacht heeft behandeld. Hij klaagt er in dit verband over dat er meer politieambtenaren aanwezig waren dan vooraf waren aangemeld.

Het beginsel van fair play houdt in dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten en hierbij voor een eerlijke gang van zaken zorgt.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat er niet is gehandeld in overeenstemming met het beginsel van fair play door verzoeker niet voorafgaande aan de hoorzitting, bijvoorbeeld in de uitnodiging, te informeren over iedereen die hierbij aanwezig zou zijn en met name niet over alle politieambtenaren die een verklaring zouden afleggen naar

aanleiding van verzoekers klacht. Door politieambtenaar C., die naar de Nationale ombudsman heeft begrepen onuitgenodigd ter zitting verscheen, op de zitting toe te laten en verzoeker aldus eerst tijdens de hoorzitting met diens aanwezigheid bekend te maken, bestaat de kans dat verzoeker minder goed in de gelegenheid is geweest om voor zijn standpunt op te komen dan wanneer hij van tevoren op de hoogte was geweest van de aanwezigheid van deze politieambtenaar.

Dit klemmt des te meer vanwege het feit dat C. een overbuurman van verzoeker was, met wie verzoeker in het verleden een aanvaring had gehad en wiens onpartijdigheid hij om die reden in twijfel trok.

In dit opzicht is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Tot slot merkt de Nationale ombudsman op dat een grief van verzoeker was dat de klachtencommissie bij zijn advies niet alle door hem aangeleverde informatie heeft betrokken, zoals pleitnotities en fotomateriaal waarmee hij wilde aantonen dat hij vrijwel de gehele tijdsduur van het voorval dat had geleid tot het doen van de zorgmelding niet thuis was geweest.

In zijn advies heeft de klachtencommissie verantwoord van welke stukken hij kennis heeft genomen. Verder geeft de klachtencommissie aan op welke feiten hij zijn advies heeft gebaseerd. In de opsomming van de stukken waarvan kennis is genomen wordt de pleitnota van verzoeker genoemd, en bij de vastgestelde feiten wordt conform de verklaring van verzoeker uitgegaan van een tijdsduur van tien minuten van het voorval dat had geleid tot het doen van de zorgmelding. Zowel uit de verslagen van de hoorzittingen als uit het advies blijkt volgens de Nationale ombudsman voldoende dat de klachtencommissie kennis heeft genomen van de door verzoeker aangedragen stukken zoals pleitnotities en het fotomateriaal.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps IJsselland, thans Nationale politie, eenheid Oost-Nederland, en de Commissie voor Politieklachten van het regionale politiekorps IJsselland, thans Nationale politie, eenheid Oost-Nederland, is

I. gegrond ten aanzien van het doen van de zorgmelding, wegens schending van het vereiste dat de overheid luistert naar de burger;

II. gegrond ten aanzien van het informeren over het opkomen tegen de afwijzing van verzoekers verzoek om wijziging van de informatie over de zorgmelding in het politiesysteem, wegens strijd met het beginsel van fair play;

III. gegrond ten aanzien van de klacht dat er bij de hoorzitting voor de klachtencommissie meer politieambtenaren aanwezig waren dan vooraf waren aangemeld, wegens schending van het beginsel van fair play.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de politie van de eenheid Oost-Nederland in overweging om met verzoeker contact op te nemen teneinde duidelijkheid te verkrijgen over de precieze strekking en inhoud van zijn wens tot verwijdering c.q. aanpassing van een aantal gegevens in de mutatie van de zorgmelding zodat hier op de geëigende wijze op kan worden ingegaan.

Voorts geeft de Nationale ombudsman de politie van de eenheid Oost-Nederland in overweging om ook met verzoeker in gesprek te gaan over de zorgmelding waarbij er in overeenstemming met de lijn van dit rapport alsnog een luisterend oor wordt geboden en op passende wijze erkenning wordt gegeven aan de impact die de zorgmelding en de nasleep hiervan op verzoeker hebben gehad.

Achtergrond

Wet politiegegevens

Artikel 18, eerste lid

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen personen en instanties worden aangewezen aan wie of waaraan, met het oog op een zwaarwegend algemeen belang, politiegegevens worden of kunnen worden verstrekt ter uitvoering van de bij of krachtens die algemene maatregel van bestuur aan te geven taak.

Artikel 28

1. Een ieder over wiens persoon politiegegevens worden verwerkt kan de verantwoordelijke schriftelijk verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen indien deze feitelijk onjuist, voor het doel van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn, dan wel in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen.

2. De verantwoordelijke bericht de verzoeker binnen vier weken na ontvangst van het verzoek schriftelijk of, dan wel in hoeverre, hij daaraan voldoet. Artikel 37, eerste lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens is van overeenkomstige toepassing. Een weigering is met redenen omkleed.

3. De verantwoordelijke draagt ervoor zorg dat een beslissing tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming zo spoedig mogelijk wordt uitgevoerd. Hij draagt zorg voor het kenmerken van een gegeven als de juistheid daarvan door de betrokkene wordt betwist en niet kan worden vastgesteld of het gegeven al dan niet juist is.

Artikel 29, eerste en tweede lid

1. Een beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 25 of 28 geldt als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.

2. De artikelen 47 en 48 van de Wet bescherming persoonsgegevens zijn van overeenkomstige toepassing.

Besluit politiegegevens

Artikel 4:2, eerste lid, onder i

Politiegegevens die worden verwerkt overeenkomstig de artikelen 8 en 13, eerste lid, van de wet, kunnen, voor zover zij deze behoeven voor een goede uitvoering van hun taak, worden verstrekt aan de stichting, bedoeld in artikel 1 van de Wet op de Jeugdzorg, ten behoeve van de uitvoering van één van de taken als bedoeld in artikel 5, eerste lid, en artikel 10, eerste lid, onderdelen a tot en met e, van die wet of een door Onze Minister van veiligheid en Justitie aanvaarde rechtspersoon, bedoeld in de artikelen 254, tweede lid, en 302, tweede lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, ten behoeve van de uitvoering van één van de taken als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet op de Jeugdzorg.

Wet op de Jeugdzorg

Artikel 2b, eerste lid, onder a

Meldingsbevoegde is een functionaris die werkzaam is voor een instantie die behoort tot een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie van instanties die werkzaam is in een of meer van de domeinen jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, gezondheidszorg, onderwijs, maatschappelijke ondersteuning, werk en inkomen, of politie en justitie.

Artikel 2d

1. Er is een verwijzindex risicojongeren, zijnde een landelijk elektronisch systeem, waarin persoonsgegevens in de zin van artikel 1, onder a, van de Wet bescherming persoonsgegevens alsmede andere gegevens worden verwerkt.

2. De verwijzindex heeft tot doel vroegtijdige en onderlinge afstemming tussen meldingsbevoegden te bewerkstelligen, opdat zij jeugdigen tijdig passende hulp, zorg of

bijsturing kunnen verlenen om daadwerkelijke bedreigingen van de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid te voorkomen, te beperken of weg te nemen.

3. De verwijsindex wordt uitsluitend gebruikt voor het in het tweede lid aangegeven doel.

Artikel 2j

Een meldingsbevoegde kan zonder toestemming van de jeugdige of zijn wettelijk vertegenwoordiger en zo nodig met doorbreking van de op grond van zijn ambt of beroep geldende plicht tot geheimhouding, een jeugdige melden aan de verwijsindex indien hij een redelijk vermoeden heeft dat de jeugdige door een of meer van de hierna genoemde risico's in de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling naar volwassenheid daadwerkelijk wordt bedreigd:

a. de jeugdige staat bloot aan geestelijk, lichamelijk of seksueel geweld, enige andere vernederende behandeling, of verwaarlozing;

(...)

c. de jeugdige heeft meer dan bij zijn leeftijd normaliter voorkomende ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen;

(...)

k. de ouders of andere verzorgers van de jeugdige schieten ernstig tekort in de verzorging of opvoeding van de jeugdige.

Artikel 2p, eerste lid

1. Indien een melding betrekking heeft op een jeugdige die jonger is dan twaalf jaren wordt de mededeling, bedoeld in artikel 34 van de Wet bescherming persoonsgegevens gedaan aan zijn wettelijk vertegenwoordiger. Indien de jeugdige de leeftijd van twaalf, maar nog niet die van zestien jaren heeft bereikt, wordt de mededeling zowel aan de jeugdige als zijn wettelijk vertegenwoordiger gedaan. Het college van burgemeester en wethouders kan nadere regels stellen omtrent de mededeling.

Wet bescherming persoonsgegevens

Artikel 47

1. De belanghebbende kan zich ook binnen de termijn bepaald voor het beroep op grond van de Algemene wet bestuursrecht (...) tot het College wenden met het verzoek te bemiddelen of te adviseren in zijn geschil met de verantwoordelijke (...). In dat geval kan in afwijking van artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht het beroep nog worden

ingesteld (...) nadat de belanghebbende van het College (...) bericht heeft ontvangen dat de behandeling van de zaak is beëindigd, doch uiterlijk zes weken na dat tijdstip.

2. Tijdens de behandeling van het beroep (...) kunnen de instanties die zijn belast met de behandeling van het schil, advies van het College inwinnen.

"Zorgsignalen van de Politie, over het werkproces 'Vroegsignaleren en

doorverwijzen' tussen politie en Bureau Jeugdzorg. Informatie voor gemeenten en Centra voor Jeugd en Gezin", Centrum voor Jeugd en Gezin

Politieambtenaren komen als professional in situaties waarin ze zich zorgen maken om kinderen en jongeren, zonder dat sprake hoeft te zijn van een strafbaar feit. Tussen politie en Jeugdzorg zijn landelijk eenduidige afspraken gemaakt over het melden van zorgsignalen over jongeren. In het werkproces worden processtappen beschreven voor politie en Jeugdzorg. Het werkproces gaat bij een 'zorgjongere' uit van 'een kind dat gedrag vertoont of zich in een klimaat bevindt, dat algemeen in de Nederlandse samenleving als 'niet normaal' en/of als 'ongezond' beoordeeld wordt. Zorgsignalen kunnen betrekking hebben op het kind zelf, het gezin waar het in opgroeit, vrienden waarmee het omgaat, het gedrag op school of in de openbare ruimte'. Door middel van het formulier 'zorgmelding jeugdige' vindt een formele overdracht plaats van de informatie over een 'zorgjongere' tussen politie en jeugdzorg.

De taak van de politie in het proces is signaleren en verwijzen. Wanneer de politie een zorgelijke situatie van een kind signaleert, heeft het een gesprek met de zorgjongere en zijn ouders of verzorgers. Bij lichte problematiek wordt de ouders of verzorgers geadviseerd vrijwillige hulp te zoeken. Bij serieuze zorgsignalen of herhaalde lichte signalen volgt een formele overdracht van de zorgmelding tussen politie en jeugdzorg via het standaard zorgformulier.

De zorgmelding wordt eerst intern gecontroleerd door een interne kwaliteitscontroleur. Bij deze kwaliteitscontrole wordt gelet op de juistheid en volledigheid van de (beschikbare) gegevens op het formulier. Als de politie een zorgformulier naar Bureau Jeugdzorg stuurt, stelt zij de ouders of verzorgers en andere betrokkenen hiervan op de hoogte.

Bij zeer spoedeisende zorgsituaties waarbij nog dezelfde dag moet worden ingegrepen, doet de politie een telefonische melding en wordt het zorgformulier achteraf ingevuld.

Bureau Jeugdzorg beoordeelt de melding en zet eventuele vervolgstappen. Het kan ook zijn dat Bureau Jeugdzorg bepaalt dat er geen zorg hoeft te worden ingezet.

Bureau Jeugdzorg informeert de politie met een landelijk formulier terugkoppeling over de beoordeling van de zorgmelding, wat er met de melding is gedaan en of en zo ja, welke zorg er is ingeschakeld. Deze terugkoppeling wordt in de politiesystemen vastgelegd en de

melder wordt geïnformeerd over de terugkoppeling.